

บทที่ 9

กฎหมายมรดก

กฎหมายมรดก

เมื่อบุคคลถึงแก่ความตาย กฎหมายจะต้องพิจารณาว่าผู้ตายมีทรัพย์สินอะไรบ้างและทรัพย์สินนั้นจะตกแก่ผู้ใด ฐานอะไร อย่างไร นั่นคือ ใครบ้างที่กฎหมายถือว่าเป็นทายาทหรือผู้มีสิทธิรับมรดก ดังนั้นการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับมรดกจึงมีความจำเป็นสำหรับทุกคน

ต่อไปนี้จะได้ศึกษาสาระสำคัญของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก

กองมรดก (มาตรา 1600)

กองมรดก หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายที่มีอยู่ก่อนตาย รวมตลอดทั้งสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่าง ๆ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะของผู้ตายโดยแท้

จากความหมายดังกล่าว กองมรดกประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ 4 ประเภท ดังนี้

1. ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย รวมทั้งดอกผลของทรัพย์สิน
2. สิทธิต่าง ๆ ของผู้ตาย จะต้องเป็นสิทธิของเจ้ามรดกที่เกิดขึ้นก่อนหรือมีขณะเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย เช่น สิทธิของเจ้าหนี้ สิทธิของผู้ขายฝาก สิทธิเรียกร้อง สิทธิรับบำเหน็จบำนาญ เป็นต้น
3. หน้าที่ของผู้ตาย หน้าที่ต่าง ๆ ของผู้ตาย ผู้รับมรดกจะต้องปฏิบัติตามด้วย เช่น หน้าที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาต่าง ๆ เป็นต้น
4. ความรับผิดชอบของผู้ตาย เช่น ความรับผิดชอบที่เกิดจากนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ การละเมิด การจัดการงานนอกสั่ง เป็นต้น ย่อมตกทอดแก่ผู้รับมรดก แต่ทั้งนี้ ทายาทจะรับผิดชอบเพียงไม่เกินมรดกที่ตนได้รับมาเท่านั้น

การตกทอดแห่งทรัพย์สินมรดก (มาตรา 1601-1603)

ทรัพย์สินของผู้ตายหรือที่เรียกว่า กองมรดก จะตกทอดไปยังทายาทเมื่อเจ้ามรดกตายหรือถือว่าถึงแก่ความตาย ดังนี้จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขแห่งการตกทอดแห่งทรัพย์สินมรดกขึ้นอยู่กับความตายของเจ้ามรดก เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้นจะตกแก่ทายาททันที โดยทายาทไม่จำเป็นต้องแสดงเจตนารับเอามรดกนั้น และไม่จำเป็นต้องดำเนินการโอนทรัพย์สินมรดกนั้นมาเป็นชื่อของทายาทก่อนแต่อย่างใด เช่น

ทรัพย์สินมรดกตกทอดเป็นของทายาทตั้งแต่เจ้ามรดกตาย ผู้จัดการเอามรดกไปโอนให้แก่ผู้ที่มีใช้ทายาท ทายาทติดตามเอาคืนได้ (ฎีกาที่ 621/2519)

ลักษณะการตกทอดของมรดก

มรดกอาจตกไปยังทายาทได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ตกทอดโดยทางกฎหมาย
2. ตกทอดโดยผลของพินัยกรรม

การตกทอดโดยกฎหมาย ได้แก่ กรณีที่เจ้ามรดกไม่ได้ทำพินัยกรรมแสดงเจตนาว่าประสงค์จะยกทรัพย์ให้แก่ใครบ้าง ดังนั้นผู้ที่มีสิทธิรับมรดกจะได้แก่ ทายาทโดยธรรม ซึ่งหมายถึงบุคคลที่กฎหมายได้กำหนดไว้โดยตรงว่า มีสิทธิรับมรดก ผู้ที่จะเป็นทายาทโดยธรรมต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น การตกทอดในลักษณะนี้มีผลทันทีเมื่อเจ้ามรดกตาย

